

לרואה, האם האיר פני כל המזרח עד שבתכרו, והוא - העומד
 על החומה אומר, תן מסבירה המשנה: ולמה הוצרכו לךך -
 לעלות לגג ולראות. משום שפעם אחת עלה מאור הלכנה, ודימו
 שהאיר מורת, ושחמו את התמיר, והוציאוהו לבית השריפה
 כשהתברר להם ששחטוהו בלילה, והתמיד פטול.
 המשנה חוזרת לסדר עבודת יום כיפור: וכשהאיר היום, הורידו בהן
 גדול לבית הפבילה, שצריך היה לטבול קודם ששחט את התמיד.
 המשנה מביאה כלל בענין העושה צרכיו במקדש: זה הפלל היה
 במקדש, כל המסיד את רגליו - טעון קדוש ידים ורגלים ממי הכיור.
 במקדש, וכל המטיל מים, טעון קדוש ידים ורגלים ממי הכיור.
 במשנה שהובאה שינו, שתמיד שנשחט בלילה פטול ויוצא להישרף.
 הגמרא מביאה ברייתא בענין זה: תני אבוה דרבי אבין - שנה אביו
 של רבי אבין ברייתא, לא זו בלבד שתמיד שהוא קרבן חשוב, שבא
 בציבור, אם נשחט קודם זמנו יצא לבית השריפה, אלא אפילו עולת
 העוף שנמלקה בלילה, ומנחה שנקמצה בלילה, שאינם חשובים,
 שאינם באים בציבור, אם עשו אחת מהן בלילה, תצא לבית
 השריפה. שואלת הגמרא: בשלמא - מובנת הברייתא במה שאמרה
 כן בעולת העוף, משום דלא אפשר לאהורה - להחזירה, כיון
 שנמלקה. אלא מנחה - אבל מנחה, אפשר דמהדר קומין לרובתיה
 וקמין בימא - הלא אפשר להחזיר את הקומה למקומו ולקמוץ
 ביום, משיבה הגמרא: הוא תני לה והוא אמר לה - אביו של רבי
 אבין הוא שנה את הברייתא, והוא השיב, שכלי שרת מקדשין את
 הקדשים הניתנים בהם אף שלא בזמן, ולכן כשנתן את הקומץ בכלי
 שרת בלילה, שלא בזמנו, קידשו הכלי לשם קומץ, וממילא שאר
 המנחה היא שיריים, ואם יחזיר את הקומץ לתוכם, לא יוכל לחזור
 ולקמוץ, שהרי יש כאן תערובת של קומץ ושיריים ולא מנחה
 שטעונה קמיצה.
 הגמרא מקשה על תשובה זו: מיתבי, כל קרבן הקרב ביום, קדוש
 - מתקדש בקדושת הגוף, אם נתנו בכלי שרת ביום. והקרב בלילה,
 קדוש בלילה, והקרב ביום ביום בלילה, קדוש ביום ובין
 בלילה. ומשיקת הגמרא: נכתב בברייתא אבין - קדוש ביום, קדוש
 ביום, ומשום שבימים אין - דווקא אם נתנו בכלי שרת ביום הוא
 קדוש, אבל אם נתנו בלילה, לא קדש. ומוכח שכלי שרת אינם
 מקדשים שלא בזמנם, ואיך אמר אביו של רבי אבין שהקומץ נתקדש
 בלילה, הרי זמן הקטרת הקומץ הוא ביום. מתרצת הגמרא: אכן
 כשנתן בכלי שרת שלא בזמנו אינו קדוש לענין להכשירו ליקרב,
 אכל קדוש ומוכשר באותה קדושה כדי ליפסל.
 הגמרא מקשה על התירוץ ממשנתנו: מותבי רבי ורמא, שינו
 במשנה, סידר את הלחם ואת הפזיבין אחר שבת שלא כמצותם,
 והקטיר את הפזיבין בשבת, פסולה. ביצר יעשה שלא תיפסל,
 וניתנה לשבת הפאה, שאפילו היא על השלחן ימים רבים קודם
 שבת אין בכך פלוג. ואי סלקא דעתך - ואם עלה בדעתך שכלי
 שרת מקדשין שלא בזמן להיפסל, אם כן כאשר סידר את הלחם
 והפזיבין שלא בזמנם על השולחן, כגון באחד בשבת, היה להם
 (ליפסל) ליקדוש - להתקדש כבר אז, וליפסול - ולהיפסל בלינה
 לאחר שבוע במוצאי אחד בשבת, כיון ששהו יותר משמונה ימים.
 הגמרא חוזרת בה מהביאור בברייתא שכלי שרת מקדשים שלא
 בזמנם, ומיישבת את הברייתא ששנה אביו של רבי אבין, עם המשנה:
 אמר רבה, מאן דקא מותבי שפיר קא מותבי - מי שהקשה
 ממשנתנו טוב הקשה, ואבוה דרבי אבין נמי, מהניתיא קאמר - וגם
 אביו של רבי אבין שנה ברייתא, ולא מסברתו, ולכך אין לדחות את
 הברייתא מכח הקושיא, אלא ליישבה עם המשנה. והיינו שספקבר
 התנא בברייתא שלילה אין מחוסר זמן הוא. כיון שהוא תחילת היום
 הבא, לכן כשהניח את הקומץ בכלי שרת בלילה, הקומץ קדוש, אלא
 שנפסל כיון שעבודת לילה אינה כשרה. הא ימים - אבל קודש הניתן
 בכלי כמה ימים קודם זמנו, הרי ימים אלו מחוסרין זמן, ולכן לחם
 הפנים שנסדר כמה ימים קודם זמנו, אינו פטול, שאין השולחן מקדשו
 קודם זמנו.
 הגמרא מקשה על ביאורה ביישוב המשנה והברייתא: סוף סוף כיון
 שזמן סידור לחם הפנים הוא בשבת, לא כן

בתוכה - שלא יצא עשנה לחוץ כדי שהרשעים ידונו באש ועשן.
 ושמה תאמר, בשם שפיה צר כך פולה צרה, תלמוד לומר (ישעיה
 57) העמיק הרחיב מדרתה וגו', כלומר שרק פיה צר אך בעומקה
 היא רחבה. ושמה תאמר לומר - לתלמיד חכם שפרש מהתורה, לא
 הוכנה הגיהנם. תלמוד לומר (שם) גם היא לומר הוכן, ושמה
 תאמר אין בה עצים רבים, וכשיגמרו העצים תכבה האש. תלמוד
 לומר, מדרתה אש ועצים הרבה. ושמה תאמר זה הוא כל שברה
 של התורה, שרק מצילה מגיהנם. תלמוד לומר (איוב לו טו) ונתת
 שולחנה מלא דשן, כלומר יהיה לך שולחן ערוך מכל טוב.
 שינו במשנה: כל יום הכיפורים להיות בשבת (וכו'). וכשחל
 להיות בערב שבת, היו הבבליים אוכלים את שער יום הכיפורים חי.
 הגמרא מבארת מי הם הבבליים: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי
 יוחנן, לא בבליים הם, אלא אלכסנדריים מאלכסנדריה של מצרים
 הם. ומתוך ששונאין חכמי ארץ ישראל את הבבליים לכן קורין
 אותם - את כהני אלכסנדריה שנהגו מנהג רעבתנות לאכול בשר
 חי, על שם הבבליים.
 ברייתא שמבואר בה כן: תניא נמי הכי - שינו כן בברייתא, רבי יוסי
 אומר, לא בבליים הם, אלא אלכסנדריים הם, ומתוך ששונאין
 את בבליים, קוראין אותן על שם בבליים. אמר לו רבי יהודה לרבי
 יוסי, תנו דעתך שהנתת דעתי, כלומר שימחתני בדבריך שאמרת
 שלא היו בבליים, כי משפחתי היא מבבל.

משנה

גבי לחם הפנים נאמר (ויקרא כד ה-ו) ונתת על המערכת לבנה זכה
 ודיתה ללחם לאזכרה, אשה לה, ביום השבת ביום השבת יערכנו
 וגו'. נלמד מכאן שצריך לסדר את הלחם עם בויכי הלבונה בשבת,
 ומחליפים אותם בשבת הבאה ומקטירים או את הבויכין. משנתנו
 דנה באופנים בהם נעשו סידור הלחם או הבויכין או הקטרת הבויכין,
 שלא כמצותם: סידר את הלחם על השולחן בשבת כמצותו, ואת
 הבויכין סידר לאחר השבת שלא כמצותם, והקטיר את הבויכין
 בשבת הבאה, פסול הלחם מדין מחוסר זמן, ואסור באכילה. כיון
 שהקטרת הבויכין היא מתרת את הלחם, והבויכין היו על השולחן רק
 ששה ימים, והוקטרו קודם זמנם.
 המשנה מבארת מה דינן של החלות: כיון שנפסלו, אין חייבין עליהן
 - על החלות, משום פיגול - אם בהקטרת הבויכין חשב שמקטיר על
 מנת לאכול מהלחם לאחר זמנו, לא פיגול. ולא משום נזתר, כיון שדין
 נותר חל רק בשראוי לאכילה, שאסור להותיר ממנו אחרי זמן
 אכילתו, וזה אינו ראוי לאכילה. ולא משום טמא - אם אכלו
 בטומאת הגוף אינו חייב כרת.
 וכן אם סידר את הלחם ואת הפזיבין בזמנם בשבת, והקטיר את
 הפזיבין לאחר השבת ביום ראשון, פסולה המערכה של הלחם מדין
 מחוסר זמן, כיון שהוקטרו הבויכין קודם זמנם. ואין חייבין עליהן -
 על החלות, משום פיגול, נזתר וטמא.
 אופן נוסף שדינו שונה: אם סידר את הלחם ואת הפזיבין לאחר
 השבת שלא כמצותם, והקטיר את הפזיבין בשבת, פסולה מדין
 מחוסרת זמן, כיון שלא היו הלחם והבויכין על השולחן שבעה ימים.
 ביצר יעשה שלא יפסלו הלחם והבויכין כשסידרם לאחר השבת,
 וניתנה על השולחן לשבת הפאה, ונמצא שעומדת על השולחן
 שבעה ימים, ואז יקטיר את הבויכין, שאפילו היא על השולחן ימים
 רבים, אין בכך פלוג כשלא נסדרה כמצותה בשבת, כיון שאין
 השולחן מקדשה עד שתגיע שבת, ומשבת יכול להשהותה שבעה
 ימים.

גמרא

הגמרא מביאה משנה שעוסקת בסדר עבודת יום כיפור: תני התם
 (וימא בת) אמר להם הממונה, צאו - עלו על החומה או על הגג וראו
 אם הגיע זמן שהיטה של קרבן תמיד של שחר, כלומר אם האיר
 היום. אם הגיע, היה הרוחה - אותו שעל החומה אומר, בראאי -
 כלומר, האיר. וכשהיה מתתיא בן שמואל ממונה היה אומר

בהקדם משנה זו יש לבאר שני עניינים: א. יש שני סוגי קדשים,
 קדושת הגוף וקדושת דמים. והיינו, נאמר בתורה (ויקרא כו ט-ט) 'וְאִם
 בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָן לַה' בֶּל אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ לַה' יִזְהֶה קֹדֶשׁ.
 לֹא יִחְלִיפוּ וְלֹא יִמִּיר אֹתוֹ וְגו'. וביאור דין זה הוא, בהמה או עוף
 הראויים לקרבן שהוקדשו למזבח, חל בהם קדושת הגוף, כלומר,
 גופם קדוש להקרבה ולא ניתן לפדותם בדמים. אולם בהמה שנפל
 בה מום יש לפדותה בערכה, שנאמר (שם כו יא-יב) 'וְאִם כָּל בְּהֵמָה
 טְמֵאָה אֲשֶׁר לֹא יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָן לַה' וְהֶעֱמִיד אֶת הַבְּהֵמָה וְגו'
 כְּעֶרְכָּךְ הַכֹּהֵן כֵּן יִזְהֶה, ודרשו חכמים (לקמן קא), 'בבעלי מומין שנפדין
 הכתוב מדבר, ושאר דברים שהוקדשו, בין הראויים למזבח ובגון
 מנחות ונסכים, ובין שאינם ראויים למזבח ובגון בהמה טמאה, חל
 בהם קדושת דמים וניתן לפדותם. ב. קדוש בכלי שרת, והיינו, כל
 מנחה לאחר הקדשתה בפה חל עליה קדושת דמים, וניתן לפדותה.
 וקודם הקרבתה מניחים אותה בכלי שרת, וזוה מתקדשת קדושת
 הגוף ולא ניתן לפדותה.

נמרא

הגמרא מבארת את דיני פריית מנחות ונסכים ששינו במשנה: אָמַר
 שְׁמוּאֵל, מה ששינו 'המנחות והנסכים שנטמאו עד שלא קדשו בכלי
 יש להם פדיון, אינו רק אם נטמאו אלא וּפְּאִילוּ הֵן מְהוֹרֵין נִפְדִּין -
 ניתן לפדותם. שואלת הגמרא: מַאי מַעְמָא של שמואל שמתיר
 לפדות מנחות ונסכים אף אם הם טהורים. משיבה הגמרא: שמואל
 סובר, בְּפֶה דְלֹא קִדְּשֵׁי בְּכָלֵי - כל זמן שלא קדשו המנחות והנסכים
 בכלי שרת, קְדוּשַׁת דְּמַיִם נִינהו - הם קדושים רק בקדושת דמים,
 וְדַבְרִים הַקְּדוּשִׁים בְּקְדוּשַׁת דְּמַיִם, נִפְדִּין אִף כִּשְׁלֹא נִטְמְאוּ.
 שואלת הגמרא: איך ניתן לבאר כן, וְהָא' המנחות והנסכים נִטְמְאוּ
 תַּנּוּן בְּמַשְׁנָה, ומשמע שניתן לפדותם רק אם נטמאו. משיבה הגמרא:
 הוּא הָדִין, דְּאִף עַל גַּב דְּלֹא נִטְמְאוּ המנחות והנסכים ניתן לפדותם,
 וְאִינּוּ דְקָא בְּעֵי מִיתְנָא סִיפָא - ואגב זה שרצה התנא לשנות בסוף
 חלק זה של המשנה מ'שִׁקְדוּשׁוֹ בְּכָלֵי אִין לְהֵן פְּדִינּוּ, שבוזה יש
 חידוש דְּאִפִּילוּ נִטְמְאוּ לאחר שנתקדשו בכלי, נְמִי לֹא נִתְּנָה לְפִדוּתָם,
 משום כך תִּנָּא נְמִי רִישָׁא - שנה התנא אף בתחילת המשנה
 'שְׁנִטְמְאוּ עַד שְׁלֹא קִדְּשׁוּ בְּכָלֵי אִין לְהֵן פְּדִינּוּ, ולעולם אף אם לא
 נטמאו ניתן לפדותם.

נמרא

בביצה (ב) נחלקו תנאים האם מותר להקריב נדרים ונדבות ביום טוב.
 הגמרא מבארת את דברי האוסר ממשנתנו: אָמַר רַבִּינָא, לְדַבְרֵי
 הָאוּמַר (שם) נִדְרִים וְנִדְבוֹת אִין קְרִיבִין בְּיוֹם טוֹב, לֹא תִימָא - אל
 תאמר שמדאורייתא מִיחֻזָּא חוּזוּ - ראויים הם להיקרב, וְרַבִּנֵן הוּא
 דְגָזְרוּ שְׁלֹא לְהַקְרִיב, כְּדִי שְׁלֹא יִשְׁהָא אִדָּם אֶת קִרְבוֹתוֹ שֶׁנֶּדֶר
 ונִדֵּב כֹּל הַשָּׁנָה עַד הַרְגֵל, ונמצא שמכיון את מלאכתו למועד. אֱלָא
 מְדַאֲרֵייתָא נְמִי לֹא חוּזוּ - אסור להקריבם במועד. ומביא רבינא
 ראייה ממשנתנו לדבריו: דְּהָא - שהרי שְׁתֵּי הַלָּחִם דְּחֻבַּת הַיּוֹם
 הוּא - חובה להביאן דווקא בחג השבועות, ולכן לִיבָא לְמִימַר - אין
 שייך לומר בהן שְׁמָא יִשְׁהָא אֶת הַקִּרְבָּנִים, וְאִף עַל פִּי כֵן לְהַנִּיחָהּ
 במשנתנו, שאפייטם אִינוּ דוּחָה לֹא אֶת הַשֶּׁבֶת וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב,
 ומוכח שאסור מדאורייתא, כל שכן שנדרים ונדבות אינם קריבים
 ביום טוב מדאורייתא.

נמרא

הדרן עלך שתי הלחם
 פרק שנים עשר - המנחות והנסכים
 משנה
 פרק זה עוסק בהמשך דיני מנחות, ובאופנים שונים של נדר למנחה.
 משנתנו עוסקת בפדיית מנחות ושאר קדשים.

בִּי מָטִי לְיִלְיָא דְבִי שִׁימְשִׁי - כשיגיע בין השמשות של ערב שבת
 הראשונה, לִיקְדוּשׁ - יתקדש הלחם, שהרי לילה אינו מחוסר זמן.
 וְבִלְבִיל שֶׁבֶת הַבֵּיאָה לִיְסֻכּוֹל בְּלִינָה, כיון שעמד בקדושה על השולחן
 שמונה ימים שלמים. מתרצת הגמרא: אָמַר רַבָּא, כְּשֶׁקָּרְם כְּהֵן
 וְסִילָק אֶת הַלָּחִם מֵהַשּׁוּלְחָן לְפָנֵי בֵּין הַשְּׁמִשּׁוֹת שֶׁל שֶׁבֶת, וּלְמַחֲרַת
 בְּיוֹם סִידְרוֹ בּוּזְמוֹ.
 תירוץ נוסף: מִרְ זַוְרָא, וְאִתִּימָא - ויש אומרים שְׂרַב אִשֵּׁי אָמַר,
 אִפִּילוּ תִימָא - אפילו תאמר, שמדובר בִּשְׁלֹא קָרְם כְּהֵן וְסִילָק לְפָנֵי
 שֶׁבֶת, מִכֹּל מָקוֹם אִין הַשּׁוּלְחָן מְקֻדְשׁוֹ בְּלִילָה שְׁקוּדָם זַמְנָה, כִּיּוֹן
 דְּסִידְרוֹ שְׁלֹא כְּמַצּוֹתָיו כְּשֶׁהֵיא מְחוֹסֵר זַמְנָה, וְנַעֲשֶׂה כְּמִי שְׁפָדְרוּ
 הַקּוּף, שִׁאִין הַשּׁוּלְחָן מְקֻדְשׁוֹ אִפִּילוּ בּוּזְמוֹ, מֵה שִׁאִין כֵּן בְּקִמְצָה בְּלִילָה
 שְׁקֻדְשׁ הַקּוּמֵץ כִּיּוֹן שִׁאִינוּ מְחוֹסֵר זַמְנָה.

משנה

נלמד לעיל (הצ) שאפייט שתי הלחם ולחם הפנים אינה דוחה שבת.
 משנתנו מביאה מחלוקת האם דוחה יום טוב, ולכמה ימים מיום
 אפייטן היו נאכלות: שְׁתֵּי הַלָּחִם הֵינּוּ נֹאכְלוֹת מִזְמַן אִפִּייתָן, אִין
 (-לא) פְּחוֹת מִשְׁנַיִם, וְלֹא יוֹתֵר עַל שְׁלֹשָׁה יָמִים. בְּיַצַּד, כִּשְׁחַל עֵרֵב
 חַג שְׁבוּעוֹת בַּחֹל, וְהֵינּוּ נֹאפּוֹת מְעֵרֵב יוֹם טוֹב, כִּי אִפִּייתָן אִינְהָ דוּחָה
 יוֹם טוֹב, הֵינּוּ נֹאכְלוֹת כִּיּוֹם טוֹב לְשִׁנַּיִם - לשני ימים מאפייטן. ואם
 חָל יוֹם טוֹב לְהַיּוֹת אַחֵר הַשֶּׁבֶת, הֵינּוּ נֹאפּוֹת מְעֵרֵב שֶׁבֶת, כִּי אִפִּייתָן
 אִינְהָ דוּחָה שֶׁבֶת, וְנֹאכְלוֹת בְּיוֹם טוֹב לְשְׁלֹשָׁה.
 לָחֵם הַפְּנִיִם הֵינּוּ נֹאכְלֵי אִין פְּחוֹת - לא פחות מִשְׁלֹשָׁה, וְלֹא יוֹתֵר
 עַל אַחַד עָשָׂר יָמִים מֵאִפִּייתָן. בְּיַצַּד, רֹב הַשָּׁנָה הֵינּוּ נֹאפּוֹת מְעֵרֵב
 שֶׁבֶת, כִּי אִפִּייתָן אִינְהָ דוּחָה שֶׁבֶת, וְנֹאכְלֵי בְּשֶׁבֶת הַבֵּיאָה לְתַשְׁעָה
 יָמִים. וכשחל יום טוב לְהַיּוֹת בְּעֵרֵב שֶׁבֶת, הֵינּוּ נֹאפּוֹת מְעֵרֵב יוֹם
 טוֹב, כִּיּוֹן שֶׁאִפִּייתָן אִינְהָ דוּחָה אֶת יוֹם טוֹב וְנֹאכְלֵי לְעֶשְׂרָה. וכשחלו
 שְׁנֵי יָמִים [מוֹכִיבִים] שָׁל רֵאשִׁי הַשָּׁנָה לְהַיּוֹת בְּחִמְשֵׁי וּבְעֵרֵב שֶׁבֶת, הֵינּוּ
 נֹאכְלֵי בְּמוֹצָאֵי שֶׁבֶת הַבֵּיאָה לְאַחַר עָשָׂר, וְאִינוּ דוּחָה לֹא אֶת הַשֶּׁבֶת
 וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב. רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן
 בֶּן הַסֵּנִי, דוּחָה אֶת יוֹם טוֹב, וְאִינוּ דוּחָה אֶת יוֹם צוּם - יום כיפור,
 כִּשְׁחַל בְּעֵרֵב שֶׁבֶת.

נמרא

בביצה (ב) נחלקו תנאים האם מותר להקריב נדרים ונדבות ביום טוב.
 הגמרא מבארת את דברי האוסר ממשנתנו: אָמַר רַבִּינָא, לְדַבְרֵי
 הָאוּמַר (שם) נִדְרִים וְנִדְבוֹת אִין קְרִיבִין בְּיוֹם טוֹב, לֹא תִימָא - אל
 תאמר שמדאורייתא מִיחֻזָּא חוּזוּ - ראויים הם להיקרב, וְרַבִּנֵן הוּא
 דְגָזְרוּ שְׁלֹא לְהַקְרִיב, כְּדִי שְׁלֹא יִשְׁהָא אִדָּם אֶת קִרְבוֹתוֹ שֶׁנֶּדֶר
 ונִדֵּב כֹּל הַשָּׁנָה עַד הַרְגֵל, ונמצא שמכיון את מלאכתו למועד. אֱלָא
 מְדַאֲרֵייתָא נְמִי לֹא חוּזוּ - אסור להקריבם במועד. ומביא רבינא
 ראייה ממשנתנו לדבריו: דְּהָא - שהרי שְׁתֵּי הַלָּחִם דְּחֻבַּת הַיּוֹם
 הוּא - חובה להביאן דווקא בחג השבועות, ולכן לִיבָא לְמִימַר - אין
 שייך לומר בהן שְׁמָא יִשְׁהָא אֶת הַקִּרְבָּנִים, וְאִף עַל פִּי כֵן לְהַנִּיחָהּ
 במשנתנו, שאפייטם אִינוּ דוּחָה לֹא אֶת הַשֶּׁבֶת וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב,
 ומוכח שאסור מדאורייתא, כל שכן שנדרים ונדבות אינם קריבים
 ביום טוב מדאורייתא.

נמרא

הדרן עלך שתי הלחם
 פרק שנים עשר - המנחות והנסכים
 משנה
 פרק זה עוסק בהמשך דיני מנחות, ובאופנים שונים של נדר למנחה.
 משנתנו עוסקת בפדיית מנחות ושאר קדשים.